

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate

Abonamente și inserțiuni se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

UN FIOR...

De-odată cu articolul nostru »Un fior« din numărul trecut, a apărut în »Unirea« din Blaj un articol sub titlul »Situație îngrijitoare«, din care, fiindcă spune multe adevăruri crude, reproducem aci și noi părțile de competență, zicând totodată preoțimii și învățătorii noastre:

— *Auzit-ați, fraților, cum judecă lumea despre voi; dați de minciună această judecată a lumii prin faptele voastre, pe cari se vede pecetea idealului și a dorului de înaintare a neamului! Căci prea cad azi grele vorbe asupra voastră!*

Eată ce zice articolul bine simțit și îndurerat al »Unirii«, pornind dela faptul, că în dieta și presa maghiară se cere dela guvern să pornească și mai aspru contra naționalităților:

«...Să vorbim odată sincer. Ce trebuie să mai pornească guvernul contra noastră? Mai e în noi ceva, ce ar mai trebui sufocat sau înăbușit? Mai e în mijlocul societății românești vre-o pornire, care ar mai da de gândit guvernului?

Ori-cât de greu îmi vine vorba, spun, că: nu e! Și știm, că se vor afla unii, puțini, cari se vor turbura de vorbele acestea, dar' n'am ce face, e un fapt plin de adevăr.

Seria nesfârșită a prigonirilor, cari erau pornite odată contra noastră, a ridicat la cea mai înaltă potență sentimentul național, — după scurtă vreme însă am căzut. Și ne-am prăbușit cu mult mai curând, de cum ne-am ridicat. Entuziasmul nostru a dispărut, ca »lacrimile de Batavia«. Intâiu ni s'au lovit conducătorii. Resultatul a succes peste așteptare. O tăcere de cimiter e în întreaga lume românească!

S'a atentat apoi la unul dintre cei mai viguroși rami ai arborelui național: s'a lovit în preoțime!

Mai întrebați dacă a succes sau nu acest atac? Da, a succes la perfecție! Preoțimea tace ca peștele; uniți și neuniți își adună băierile pungi pline cu congrua sau ajutorul de stat, și se ascund, ca nici să nu prea deie față cu ceva »domn de român«, nu cumva se-l vadă cineva și se-l părăscă, că stă de vorbă cu »agitatorii«, de cari altcum nici nu mai există, decât în dicționare.

Azi s'a isprăvit cu idealismul, poți predica zile zile întregi, nime nu te mai ascultă! Azi înzădar evoci umbrele mărețe ale preoților, cari cu crucea în frunte, duceau turma înainte, toți te red cu compătire.

O corupție materialistă a cuprins ca o bubă rea tot corpul preoțimii noastre, făcându-o absolut incapace de ori-ce fel de acțiune. Azi cei mai mulți pășesc pe cariera preoțească, pentru-că e mai ușoară și a devenit sau promite a fi, foarte rentabilă. Grijele sufletestești nu l' mai frământă pe preot, credincioșii nu l' mai imbulzesc cu slujbe și el încă nu cearcă a-i lumina; e mai rentabil a încassa fără multă muncă sute de floreni.

Apucătura guvernului cu împărțirea ajutorului și a congruei a succes, el dă cui vrea și de cine-i place. Archiereii noștri nu-și prea sdrobesc capul cu remonștrări; oportunismul începe a incolți și prinde rădăcini pretutindenea.

Învățătorimea e luată acum la ochi și acuși vom înregistra și aici succes deplin! Guvernul a început cu regularea salariilor învățătoresți, dând o elocuentă dovadă, cât de mult îi stă la inimă bunăstarea lor (?) și a început cu 3 și a dus-o până la 5 sute. Și învățătorii noștri sunt fermecați, zi de zi sunt tot mai mult ispitiți de această »îngrijire« și »iubire părintească«. Fiecare comună aproape, sau își părăsește școala, sau cere cu ridicata ajutor dela stat. Țăranul nu mai plătește repartiții pentru școală, căci și așa »dă statul«, ear' dl învățător nu îi explică, că statul nu dă fără de a lua, și nici nu cearcă a sădi în inimile pruncilor sentimentul dragostii și a interesului față cu școla, ca atunci, când vor fi mari, să fie gata a da totul pentru biserică și școală! Asta ar cere prea multă osteneală și e mai comod, ca părintele să plece în stânga, și poporul să rămână pradă celui dintâiu străin, care îi ia tot ce mai are, și bietul, de abia mai are sufletul în el!

Preoții și protopopii nu mai nisuesc a fi reprezentanții poporului, apărătorii lui contra multelor ilegalități, ce se fac pe spina-re lui; ei privesc cu atențiune la dl solgăbirău, ca să vadă ce semn face și de care parte au să-și ridice mantaua. Învățătorii sunt în vecinică dușmănie cu preoții; nu cearcă să-și facă chemarea, ci să placă celor mai mari; fug de responsabilitatea forurilor bisericesti și se pun sub aripile ocrotitoare ale solgăbirăilor, cărora le aduc mulțumite și omajii. Casul dela Selagiu, vorbește foarte clar.

În astfel de împrejurări, ori-ce strigăt înăbușește, ori-ce apel rămâne vorbă în vânt. Cetit'am de câte-ori vorbe tânguioase prin ziare, în cari se cere mila publicului românesc în favorul câte unei școli expuse. Și mi-se părea, că aud strigătul desperat al celui-ce se înecă. N'am cetit însă, o mulțumită pentru ajutoarele primite, căci nime n'a dat nimic, și fie cine aci inventa fel de fel de scuse. Intuițiuni publice, societăți culturale, oameni cu dare de mână, rămân răci în fața strigătului de ajutor în favorul școalelor confessionale.

Astfel pe încetul răceala cuprinde sufletele celea mai aprinse; indolența începe a stăpâni și pe cei-ce au poftă de a lucra.

În chipul acesta am pierdut și perdem celea trei temelii puternice pe care se razimă toată viața noastră națională: țăranul, școala și pe învățător, biserică și pe preot, în vreme ce inteligența laică, crescută departe de școala românească, fără dragoste cătră popor, inveninată de spiritul pestilential de care e plin aerul, nu face alt ceva, decât își vede de daraverile sale personale și de interesele materiale.

Asta e situația actuală.»

Unele-altele.

Dl T. V. Păcățian — osândit!

Luni și Marți s'a pertractat la Cluj procesul pornit contra dlui T. V. Păcățian pentru »Cartea de aur«, volumul I. Ziua întâie s'a petrecut cu cetirea acusei, cu răspunsurile acusatului, cu vorbirea de acuză a procurorului și apărarea. Apărarea a ținut-o cunoscutul înflăcărat Român Coriolan Bredicean din Lugoș, care a dus o apărare strălucită a cărții și a autorului, dar șovinismul e greu de limpezit la cap cu dovezile adevărului, și șovinismul a ieșit biruitor.

Curtea cu jurați a declarat pe autor vinovat de »afățare« la ură contra națiunii maghare, și tribunalul l-a osândit la 8 luni închisoare de stat, 400 cor. pedeapsă în bani și 1587 coroane cheltueli de proces!

Dl T. V. Păcățian a fost arestat îndată, de teamă să nu se subtragă pedepsei, și numai depunând 5000 cor. cauție ar fi pus pe picior liber.

Vom da amănunte despre acest proces.

»Valahii cuceresc«.

»Függ. Magyarországnak« dela 23 l. c. scrie: E vorba, că Românii din Ciclova au cumpărat proprietatea de 800 jugere a lui Dr. Ecsery Lajos. După încheierea contractului, zice, »Valahii« au cutriat satul cântând cântece »valahe«. Bucuria era nespuse de mare între »Valahii«, mai virtos, că Dr. Ecsery era singurul proprietar maghar în comună și acum în Ciclova n'a mai rămas nici un Maghar!

De-ar fi numai cu totul adevărat!

Mecenazi români.

Cetim în ziarele din București:

Neamul nostru nu-și desminte originea și cei mai mari Români răsar pe neașteptate și fără multă vorbă, îndeplinind fapte uimitoare.

Neamul Stroescuilor din Basarabia ne dă dovezi strălucite de acte nobile, care pun în lumină strălucitoare faptele lor.

Sunt prea puțini ani de când fratele mai mic Mihail Stroescu a dăruit ministerului de culte sume însemnate, anume 163.000 lei pentru a se zidi școale populare, — azi vine fratele mai mare, Vasile, care dă alte sute de mii de lei pentru cultura poporului român și pentru biserică!

Neamul Stroescuilor este originar din ținutul Hotinului, nobili români și mari proprietari rurali.

Dl Vasile Stroescu a donat 200.000 lei în titluri românești pentru școalele populare, ear întrebuințarea fondului rămâne să o reguleze mai târziu, și 110.000 pentru fondul construcției catedralei ce se va ridica în București.

Fapte mărețe, cari îi fac nemuritori pe nobilii dăruitori.

Fie de bună pildă tuturor inimilor nobile.

Victor Lazar.

Iată numele celui mai nou Român, ținăr și inimos, care a fost aflat vrednic a fi ridicat de justiția ungurească, în șirul celor pe cari neamul nostru îi ține minte, în șirul celor-ce au suferit prigoniri și temniță pentru-că au trăit și au lucrat ca Români.

Dl Victor Lazar în o broșură pe care »Foaia Poporului« din Sibiu, a

dat-o anul trecut ca »Dar de Paști« cetitorilor sei, a scris o biografie a marelui Român dela 1848 Ioan Butean. Ochiul »ager« al procuraturii ungurești a văzut însă în schița scrisă de dl Lazar »afățare« contra nației ungurești, și i-a făcut proces. A adunat toate cărțile pe unde le-a găsit, și acum vor fi nimicite.

Ear în 21 Nov. a avut loc la Cluj pertractarea procesului, — care s'a terminat cu aceea, că pe autor l'au osândit la 4 luni temniță de stat și 600 cor. pedeapsă în bani.

Fie-le de bine. Osânditului îi dorim tărie de inimă pentru a trece cu bărbăție peste pedeapsă. Prin asta memoria lui Butean cel slăvit de dl Lazar, devine mai viuă și mai iubită inimilor românești!

Dl Lazar a fost apărat cu multă tărie de argumente de dnul Dr. Casiu Maniu, ținăr și talentat avocat. Argumentele d-sale n'au putut însă lumina, pe cât era de dorit, inimile juraților și a tribunalului.

Un om de bine.

La 22 Nov. n. a răposat în Sibiu Nicolau Vlad, judecător de tribunal în pensiuie, în etate de 79 ani. În mormântarea i-s'a făcut în cimiterul gr-or. din suburbiul Iosefin, cu frumoasă pompă!

Răposatul a lăsat prin testament o fundațiune de 48.000 cor. pentru stipendii.

Fundațiunea va fi administrată de consistorul gr-or. din Sibiu.

Iată un suflet nobil, care a tăcut și a făcut. Laudat fie numele lui din neam în neam.

Alegerile la Arad.

Scrutiunile alegerilor mirenești pentru congresul național bisericesc în diecesa Aradului s'au făcut Duminecă. Diecesa Aradului trimite la Congres 8 deputați din cler și 15 mireni, ear teritorul consistorului de Orade 2 din cler și 5 mireni.

Cele două partide aradane au dus o luptă foarte întetită în jurul acestor alegeri. Resultatul a fost, că partidul susținător al alesului Episcop V. Mangra, și-a păstrat numărul vechiu de mandate, ba a mai cucerit două dela celalalt partid. Asemenea a eșit întărit din alegerile de deputați din cler.

O lucrare laudabilă.

Pregătirea albumurilor de cusături și țesături. Atelierele. — Cusutoare; țesătoare.

Și earăși repetăm: »Mult pot puțini bunii împreună!« Am zis-o aceasta și am dovedit-o în nr. 43 al »Libertății«, salutând deschiderea expoziției industriale dela Sibiu.

Expoziția din vorbă ne-a fost însăși o dovadă impunătoare despre asta, — ear cela-ce azi, trecând prin Sibiu, merge să vadă ce se lucrează încă în atelierele de țesătorie și cusut instalate după expoziție de dirigenții aceleia, — un atelier în oraș, ear unul în casele dlui Demetriu Comșa, — se reînnoiește de acolo și mai adânc convins despre adevărul vorbeii citate de noi!

Dacă expoziția dela Sibiu, în despărțământul ei de industrie de

casă țărănească, a oferit privitorilor o strălucită priveliște a dibăciei țerancelor române, punându-ne sub ochi obiecte în mărimile lor naturale, cu toate frumsețile ce se pot vedea în portul poporului și în casele lui, — aceea ce acum se lucrează în Sibiu, este legitima străduință de a eternisa în chip artificial și în proporții de spațiu reduse, toate acele frumseți, redându-le totuși foarte fidel.

»Albumurile«.

Se știe că președintele D. Comșa în cuvântarea sa de deschidere a expoziției a vestit, că o țință principală a arangiatorilor expoziției este: pregătirea unor Albumuri în cari să fie reproduse cele mai frumoase din lucrurile de mână expuse aici. În scopul acesta, zicea, s'au angajat mai multe femei, harnice cusutoare și țesătoare, cari și în decursul expoziției și după expoziție, să lucreze într-una, copind oare-cum, ceea-ce e mai vrednic de văzut din ce s'a expus.

De această promisiune, arangiatorii expoziției s'au și ținut cu cinste, și și azi lucrează în Sibiu nu numai două, ci 15—18 femei pe zi, și anume în două ateliere: în unul 5 răsboaie, în al doilea 2 răsboaie, țesând la modele, și 11 cusutoarese cusând într-una.

Alegerea modelelor.

Înainte de încheierea expoziției anume, un comitet de dame din Sibiu, având în ajutor și pe dl pictor din București Strămbulescu, au luat așa zicând din fir în păr toată expoziția de lucruri de mână femeiești, și din miile de obiecte expuse acolo, au ales mai multe sute de bucăți, ca fiind mai vrednice de scos la iveală, și le-au oprit pentru-ca după acelea, țesăturile și cusăturile să coase și să țese întocmai, pe petece mai mici, tipul respectivelor țesături și cusături.

Lucrarea aceasta, grea, este care se deservășește acuma la Sibiu. Eată cum:

Cusăturile.

De pe cusături se iau tipuri (modele) pe fășii mici de pânză, late de 6—7 cm., lungi de 13 cm. Pe acestea se coasă cutare chip de cheiță, de flori, întocmai cum se află pe cutare mână sau cămașă, la grumazi, pe umeri, la gât, la sîn, ori la poale, dar se ia din ea numai o lungime de flori de 8—10 cm., ceialaltă 3—4 cm. se lasă neumplută cu țesătura însăși, cosându-se pe ea numai urzala, (tipul liniilor fundamentului pe care se duce înainte cusutura). Așa că ori-ce cusătură pricepută, având la mână un model de acesta pregătit la Sibiu, poate singură, după fondul de urzală și apoi după țesătura umplută încolo, să facă și ea cea cusătură.

Tot așa cu țeseturile. Sunt tipuri credincioase ale urzelii și a țeseturilor felurite, ca ori-cine se le poată deslega destul de ușor și se învețe a le face însași. Modelele de țesături se fac pe lungime de 17 cm.

Câte albumuri?

Albumuri, cari se cuprindă aceste modele fidele, se fac 4 pentru cusături și 4 pentru țesături. Albumurile, legate în table elegante, cu flori și litere aurite, au forma albumurilor pentru ilustrate, cu foi de hârtie tare, și în foi cu aper-turi (goluri) în cari se se așeze modelele de pânză. Pe fiecare foaie a albumului se așează modele pe amândouă paginile.

Ea' fiindcă nu toate cusăturile și țesăturile sunt la fel de late, de mari, se pregătesc modele de cusături înguste, cari încap câte 6 pe o pagină de album, altele cari încap numai 4, altele pe jumătăți de pagină și altele pe pagina întreagă, — și potrivit lor sunt făcute tăieturile (golurile) în paginile albumurilor.

In golurile cele mici intră modele de cusături înguste (cheițe dela mâneci, grumazi, etc.), — ear în cele mari, în jumătățile de pagină și în paginile întregi, se pun complexuri de cusături, mai mari. De tot se vor pregăti modele de cusături pentru cele 4 albumuri, cam 1200 bucăți, — ear pentru cele 4 albumuri de țesături 7—8 sute (acestea fiind mai mari, deci încapând mai puține într'un album).

Lucruri vechi.

In albumuri ochiul cercetător va putea face și studii comparative despre înaintarea și deservirea dibăciei țărănești prin vremuri, — căci arangiatorii albumelor au avut buna idee, a aduna nu numai lucruri de mână azi la «modă» în popor, ci și de cele vechi, pe cât numai au putut găsi. Au și modele de lucruri de mână de 80—100 ani de vechi. Dovezi acestea despre trăinicia lucrului

adeverat de mână, față de lucrul de fabrici. Lucrul de fabrică nu ține nici 10 ani, ear lucruri de mână femești au găsit — câte-o mănecă, câte-o cămașă — de cele de acum 80—100 ani!

Fiecare volum de album are câte o prefață, cuprinzând, condensat, istoricul întreprinderii, a căror laudabil rezultat vor fi aceste albumuri.

Timpul suprem.

Pentru a face aceste lucruri, era deja timpul suprem, căci acum și țerancele noastre au început pe aiurea a slăbi în zelul mamelor lor în privința lucrurilor de mână. Azi vedem pe zeci de femei și pe cei aparținători caselor lor, haine la cari podoabele, cheițele, sunt cumpărate din prăvălie, lucru de fabrici, frumos la întâia vedere, dar slab ca vai de el! Prin întreprinderea fraților noștri dela Sibiiu, se păstrează pentru veacurile viitoare dovezile hărniciei și dibăciei țerancei române de până azi.

De altfel comitetul harniciei Reuniunii agricole române dela Sibiiu, s'a gândit de mult la această lucrare. Sunt deja 4 ani de zile, de când această Reuniune a făcut apel cătră poporul român din comitatul Sibiiului, să înceapă a-i strînge modele de lucruri de aceta, — dar treaba a mers încet de tot, și abia expoziția din toamna asta a avut darul a mișca pe măsură deplină poporul, de a aduna atâtea frumoseți ale lucrului de mână popular, și rezultatul e puțința de a înjgheba și prețioasele albumuri de care pomenirăm.

Albumul fotografat.

Dacă giuvaere vor fi cele 8 albumuri cu lucruri reproduse în natură, — nu mai puțin un giuvaer are însă să fie albumul cu fotografia în colorile originale a lucrurilor!

Se va pregăti adecă și un al nouălea album, având tot forma unei cărți, dar în fapt e o cutie, în care vor fi așezate cam 25 foi

(cartoane) nelegate între sine, ci putând fi scoase fiecare de sine afară.

Pe aceste 25 cartoane (foi) vor fi fotografate cele mai alese dintre modele, în colorile originale, încât îți pare că e țesutura ori cusutura cutare însași, cu fețele, cu firul ei de aur ori argint, cu mărgelele ce scilpesc pe ea. Aci se vor reda, afară de celelalte, și fotografii și tipuri de covoace, eventual de împodobiri de cojoace, etc. Foile se pregătesc în tipografia de colori a dlor Drottlet din Sibiiu. Se va tipări albumul în 500 exemplare, și fiind acest tipar colossal de greu, migălos, cu prinderea colorilor pe petri, cari apoi vin nimicite, ne-mai fiind de vre-un folos, — acest album va și costa foarte mult: el singur peste 5000, zi cinci mii coroane. Deci fiecare exemplar 100 cor. Exemplarele vor fi vândute museelor și iubitorilor de atari lucruri, cum și firmelor din străinătate, cari vându-le, se între în legăturile de comandă, de procurare a atăror lucruri de mână de pe la noi, — ceea-ce ar fi un isvor de venit pentru țerancele noastre harnice și meștere.

Chiar și albumurile celelalte 8, la cari lucră femeile, costă mult: când vor fi gata, toate 8 vor costa peste 3000, zi trei mii cor.!

Aceste lucruri scoase la iveală, iese cu o cale și mai mult în relief însemnătatea aievea reală ce a avut-o expoziția din Sibiiu de acum din toamnă, și foloasele ideale ce le avem noi ca popor, ca neam, după această expoziție.

Albumurile ce se pregătesc, vor fi o prețioasă podoabă a ori-cărui muzeu național român! Domnii D. Comșa, președintele Reuniunii agricole, Dr. D. P. Barcian, vicepreședintele aceleiași Reuniuni, și Victor Tordășianu, secretarul ei, cari, precum arătarăm, cu ani înainte s'au gândit în comitetul acele Reuniuni, la acest lucru, și au

veste, era de nedescris; par'că renăștea a dona-oară. Se sfătuiră toată ziua și se înțeleseră să locuiască câteva zile împreună la Eufrosina și pe urmă să meargă la Elena și să petreacă până la începerea anului școlar.

Se întâmplă însă de multe ori, că boala se ne dea numai părerea unei vindecări, și în urmare fu oprită în spital, Eufrosina însă, pe deplin vindecată, avea voe a eși.

Când se văzută oprită de nou și părăsită de Eufrosina, amica ei de spital, Elena căzută obosită, sdrobotită, cu capul pe pernă și o lacrimă în curse d'alungul obrazului, pe care n'o simți decât atunci, când ajunse la buze.

— Tu pleci, Eufrosino, ești sănătoasă, ești fericită!... Și eu voiu pleca, dar drumul pe care-l voiu străbate va fi lung, va fi drumul cel din urmă!

Eufrosina o mângăie, o încurajă, dându-i sfaturi să-și ție inima, că în curând se va face bine. O asigură că-i va scrie în fiecare săptămână și o rugă să-i răspundă și să-i vestească ziua

început pregătiri pentru el, și cari sunt și subscriși pe prefața albumurilor numite, — își câștigă prin această lucrare un frumos titlu de recunoștință la poporul nostru.

Di D. Comșa vorbind de expoziția din Octomvrie, se exprimă foarte recunoscător și despre arangiatorii și supraveghetorii expoziției, căci, zice, cu colaborarea lor, așa ordine a fost, că nu s'a perdut, din miile de obiecte ce au fost expuse, nici un ac!

Asemenea spune că frumos și cu încredere s'au purtat expoziții înșiși: Când comitetul de dame a ales și a oprit sutele de lucruri expuse, pentru a pregăti acum modelele (copiile) de pe ele, toți au lăsat bucurosi lucrurile lor, primind reverse despre ele. Acum, după-ce se fac copiile de lipsă, se trimit fiecărui acasă, toate pe cheltueala Reuniunii agricole.

Insemnatele cheltueli ale albumurilor, se anticepează din fondul Reuniunii agricole, care consideră, cu drept cuvânt, cheltuelile cu aceste albumuri, ca o investiție de capital în niște lucruri de mare folos național.

Ajute D-zeu dirigenților acestor întreprinderi, să le vadă duse la deservirșit și bun sfârșit!

I. M.

Corespondență

Ludești, 24 Nov. 1902.

Dle Redactor! Duminecă s'a sfințit biserica nouă din Ludești. Prin dl protopresb. tractual V. Domșa și 5 preoți din jur. Biserica aceasta e o podoabă din cele mai strălucite pentru aceste văi muntoase, unde până de curând numai bisericuțe vechi și slabe erau. Ea e și o dovadă despre laudabilul zel de care se simt încălzii preoții noștri tineri, în cazul de față preotul Basiliu Botean, care aflând aci și ceva fonduri, nu și-a dat pace până nu a văzut ridicat noul locaș lui Dzeu. Și mulțumită bunătății înăscute în poporul nostru, străduința i-a fost încoronată de succes: azi cu bucurie și fală servește la altarul cel nou în mărețea biserică. Dzeu se-i a-

când va eși din spital, pentru-ca se o ia la dînsa acasă, câteva zile.

Oara despărțeniei sosi. Eufrosina fiind îmbrăcată și gata de plecare, se apropie de patul Elenei. Jalnică și durosă fu aceasta despărțenie: se srânsă cu iubire, se sărutară, tăcură amândouă, însă ochii lor plini de lacrimi, spuneau mai mult decât o lungă convorbire. De-odată Elena făcu o mișcare. Mâna sa, atâta de palidă și care ardea ca focul, era strînsă și cuprinsă la peptul Eufrosinei. Voi a și-o retrage, dar Eufrosina o strînsă din nou, și mai înainte d'a lasa se și-o retragă, îi puse în deget un inel, ca semn de iubire și sinceră prietenie... Elena tresări. Ea, care d'abia se mișca, se ridică d'odată cu putere în pat, deschise brațele, luă capul Eufrosinei în mâinile sale, o privi lung, drept în ochi... stătu câtva, și-apoi în pripă, cu iuteală o sărută pe cap, pe pîr, pe frunte, pe obraz... Eufrosina se încercă a-i vorbi, însă îi fu peste puțință, emoțiunea o înecă, nu găsi o vorbă. Tăcerea se prelungi câteva momente.

— Scumpa mea Eufrosino! încep eu Elena. Ce însemnează acest dar scump pe care mi l'ai pus în deget?... Voiu putea trăi ca să-l port?... Ca să-l ved în degetul meu ani și ani de-arîndul, până la sfârșit, să-mi amintesc de sincera

jute ca mulți ani să poată slujii aci, ear pe credincioșii sei și pe frunțașii poporenii ai sei, să-i țină ca mulți ani să cerceteze cu pace slujba dzească în biserica lor nouă, frumoasă.

Biserica a costat 10.000 cor., din cari o parte s'au găsit în bani depuși și obligații printre oameni, ear o însemnată parte s'au adunat din repartiție dela popor. Poporul a contribuit ca repartiție cu 3000 cor., în cari sume mai însemnate au fost: dela Ion Bâldea I. Stefan 150 cor., Adam Bâldea I. Nistor 160 cor., Vasile Gavrioli 100 cor., apoi din afară, dela: Rêpos. Sam. Popovici, Beriui, 428 cor.; Ilie Stoicoi, Orăștioara de jos, 400 cor.; Vas. Vinerean, Șibișel, 100 cor., — etc.

Cu toate sforțările însă, spesele nu s'au putut coperi de tot, și chiar acum sunt în curgere liste în jur pentru binevoitoare ajutoare. Rugăm și pe calea asta pe cei-ce au primit liste, să binevoiască a aduna pentru acest scop, căci un popor mic și vrednic ajută!

Pentru împodobirea din lăuntru a noului locaș dzeesc au mai contribuit: Ion Bâldea: un policandru cu 160 cor.; Vas. Gavrioli o candelă de 75 cor., Adam Baldea alt policandru cu 150 cor., și Vilma Botean un măsaie prețios, de catifea cu brodatie, în preț de 80 cor. — și alții.

Sfințirea a decurs cu frumoasă pompă. Di protopresbiter a rostit o potrivită vorbire. Popor mult. Insuficiență rară. După sfințire, prânz comun în casa parochului Botean, cu toaste și veselie.

Dzeu să primească jertfa tuturor și osteneala frunțașilor, făcute în jurul ridicării acestui frumos monument dzeesc, dovadă de evlavie și religiozitate la poporul nostru din acea parochie.

Nel.

Știri politice

— Stomac rusesc. Polipul rus ne mai având ce absoarbe în Europa, și-a îndreptat aripile lui uriașe pe colosul chinezesc. Rusia roade azi la Azia centrală și Azia orientală.

In mai puțin de 8 ani a intrat în stăpânirea ei de fapt sau moral, 18 provincii în acele părți ale Asiei: dela râul Jalu, la frontiera Coreei, o parte din Mandșurie (învecinată cu Siberia), nețermuritele stepe ale platoului mongol acoperite cu iarbă, dela marea

ta prietenie ce mi-ai dovedit-o?... O! suferințele!... durerile!... Ele mă încovoie, m'apleacă tot mai jos, spre locul unde voiu intra de veci!... Nu!... nu!... asta nu se poate!... Ia-l înapoi, pentru-că ar fi păcat ca acest scump juvaer să nu mai vadă lumina zilei, ca să fie îngropat cu mine, azi-mâine!...

Și scoțând inelul din deget i-l înapoie Eufrosinei.

— Ține-l, Eleno, — îi zise Eufrosina — ține-l ca o cheazăie de prietenie din parte-mi, el mă va înlocui și-ți va mângăia singurătatea și suferințele!...

Și punându-i din nou inelul în deget, o cuprinsă cu mâinile și-i dete o ultimă sărutare pe frunte.

— La revedere Eleno!... zise în cele din urmă Eufrosina, eșind și ducându-se acasă pe deplin vindecată.

— Adioli!... Eufrosino!... răspunse Elena, recăzând bolnavă pe patul seu de spital.

**

Douăzeci de ani se scuseră în vreme, și în acest timp nu se mai știa una de alta. Eufrosina, ajungând acasă, își vindu pământul, ear' cu banii ce-i luă, deschise un han, o ospătărie frumoasă, pe locul caselor.

Mergându-i treburile binisor, avu nenorocirea să fie prădată într'o noapte

FOIȚA

INSPIȚAL

Se cunoscură într'un spital, unde se găseau bolnave în aceeași odae și de aceeași boală.

Elena D... de 19 ani, brunetă și frumoasă, era învățătoare într'o comună din Moldova. Eufrosina Chr... o femeie de vr'o 38 ani, bine făcută, cu o figură blondă și simpatică, era văduvă, de fel din Oltenița, unde avea niște case și pământ dela bărbatul seu, fost arendaș.

Elena se găsea în spital cu două luni înainte, și în întâiele zile ale înțării Eufrosinei, se alipi pe lângă dînsa, se împretiniră și se iubiră cu toată vîrsta ce le despărțea. Vorbeau de multe, discutau de toate.

Eufrosina își tânguia vieța văduviei, părându-i rău de soțul, de copiii, și de rudele pierdute.

Elena își tânguia ce?... Părinți n'avea și nici îi cunoscuise vr'odată; măritată nu fusese. Crescută de mică de o femeie, dînsa nu cunoscuise iubirea de mamă, dorul de părinți. I-se spunea adesea, de cunoscuți, că a fost găsită la colțul unei răspântii când era nu-

„ARDELEANA“

Institut de credit și de economii societate pe acții.

Sediul: Orăștie, în casele proprii.

Fondată la anul 1885.

Capital social: 500.000 cor. Fonduri: 350.000 coroane.

Starea Depunerilor: peste 2.000.000 cor.

Se primesc: Depuneri spre fructificare, dela particulari cu 5% fără anunț, cu 5½% cu anunț; ear dela corporațiuni culturale cu 6% interese.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat.

Depuneri și ridicări făcute prin postă se efectuesc cu reîntoarcerea postei.

29— (59)

Direcțiunea.

„ASSICURAZIONI GENERALI“

fondată în 1831.

Această mare bancă de asigurare, care prin plătearea punctuoasă a pagubelor celor asigurați la ea și prin prețuirea bună a bagubelor (din foc) și-a atras în cea mai mare măsură încrederea publicului, — are la sfârșitul anului trecut 1901, următoarea avere:

Capital și fonduri proprii, peste 190 milioane cor.

Capitaluri asigurate la ea pe viață peste 571 milioane cor.

A plătit dela înființarea sa de tot, pagube peste . . . 716 milioane cor.

Aceste cifre arată, că banca „Assicurazioni Generali“ dă cea mai mare chezeșie chiar și celui mai precaut proprietar, și arată că marea încredere de care această bancă se bucură, e deplin întemeiată, prin fondurile ei cele mari.

„Assicurazioni Generali“ primește asigurări:

1. Pe viața omului, pe un termen oare-care, sau asigurări de rente (pensii), cari se plătesc ori la moarte îndată, ori la terminul ales de asigurat.
2. Contra pagubelor de foc, trăsnet, exploziune prin gazuri, pe mobile și imobile.
3. Contra pagubei de chirie urmată după arderea casei.
4. Contra spargerii obiectelor de sticlă ori metal.
5. Contra pagubei urmate din transport, pe uscat ori pe apă.
6. Contra pagubei din spargere cu furt asigură obiecte sau hârtii prețioase.

Primește asigurări de zestre pentru fete și copii.

(112) 6—10

Agentura principală a băncii „Assic. Generali“ în Orăștie.

(Informațiuni la administrația acestei foi).

Sz. 12886—1902. vgh. (194) 1—1

Arverési hirdetmény.

A hátszegi kir. jbiróság mint tlkvi hatóság Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt Özv. Bugy Anna sz. Prodán végrehajtonak Prodán Moiszze, Prodán Nyisztor, Prodán Petru, kisk. Prodán Mária és kisk. Prodán Iuon végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében közhírré teszi, hogy végrehajtonak 97 kor. 64 fill. eddigi megállapított per és végrehajtási valamint a jelenlegi 15 kor. 30 fill. és a még felmerülhető költségek iránti követelése kielégítése végett Prodán Nyisztor, Prodán Petru, Prodán Moiszze illetve jogutódai kisk. Prodán Iuon és Mayer Iuon és Prodán Izsák jogutódai kisk. Prodán Mária és Iuon végrehajtást szenvedőknek a dévai kir. törvényszék, hátszegi kir. jbiróság területéhez tartozó Pokolvalcsel községi 15 sztkjvben A + 1—11 rdsz. a. felvett ingatlanokból a 6275/898 tlkvi sz. a. megállapítás szerint (4/5) négy-ötöd rész jutalekukat azon feltétellel, hogy az árverés

által özv. Prodán Iszákne javára C. 6. a. az ingatlanok 1/20-ad részét terhelő élethoszigliani haszonélvezeti jog nem érintetik rendszámokénti résletekben az egyidejűleg kibocsajtott árverési feltételekben részletezett összesen 782 koronát tevő kikiáltási árban az 1903. évi február hó 3. napjának d. e. 10 órákor Pokolvalcsel község előljárója házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikiáltási áron alul is elfogja adatni

Árverelni szándékozók tartoznak bánatpénzzül az ingatlanok kikiáltási árának 10% készpénzben vagy a kormány által ovadékképesnek nyilvánított értékpapirban, a melyek a névérték 2/3 részéig fogadtatnak el csupán a kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanúsító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 30 nap, a másik felerészét szintén azon

naptól számítandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival együtt szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi m. kir. adóhivatal mint birói letéti pénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni. A megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a tlkvi hatóságnál ugyszintén Pokolvalcsel község előljáróságánál vagy a birói kiküldöttnél megtekinthetők. Az elrendelt árverés a pokolvalcseli 15 sztkjv. C lapján feljegyeztetni rendeltetik.

A kir. jbiróság mint tlkvi hatóság. Kelt Hátszegen, 1902. évi nov. hó 4-én.

Fehér,
kir. albiró.

Sz. 1248/1902. tkv.

(193) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMEY

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbiróságnak 1901. évi Sp II 198/3 sz. végzése következtében Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt Szakács Mihály puji lakos végrehajtató javára Puj politikai község végrehajtást szenvedett ellen 110 kor. s jár. erejéig 1902. évi aug hó 5. napján fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 3180 kor. és pedig 600 kor. vámhaszonbér és 2580 kor. közköltség követelés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbiróság 1902 V 870/2 számú kiküldő végzése folytán eddig összesen 145 kor. 20 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig Puj községében a körjegyzői iródában leendő eszközzésére 1902. évi december hó 3. napjának d. u. 5 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nem nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pujon, 1902. évi nov. 9. napján.

Rácz József,
kir. bir. végr.

Sz. 8439—1902. végrh.

(195) 1—1

Arverési hirdetmény kivonat.

A szászvárosi kir. jbiróság mint tlkvi hotóság közhírré teszi, hogy a szászvárosi »Ardeleana« pénzintézet végrehajtonak Lup Iuon Iosif végrehajtást szenvedő elleni 1000 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. jbiróság) területén levő a Felkenyeren fekvő a felkenyéri 184 sz. tjkvben A + 1 rd 315 és 316 hrsz. 3277 kor., az A + 2 rend 933/353 hrsz. 14 kor., az A + 3 rd 993 hrsz. 24 kor., az A + 4

rd 1268 hrsz. 93 kor., az A + 5 rd 2155/a 2156/b hrsz. 278 kor., az A + 6 rd 3905/a hrsz. 200 kor., az A + 7 rd 4055 hrsz. 647 kor., az A + 8 rd 4286/a hrsz. 104 kor., az A + 9 rd 4375 hrsz. 137 kor., az A + 10 rd 4706/a hrsz. 41 kor., az A + 11 rd 4769 hrsz. 36 kor., az A + 12 rd 5342/a hrsz. 121 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi december hó 11-ik napján d. e. 9 órákor Felkenyér község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul s elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatl. becsáranak 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez leteni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság mint tlkvi hatóság. Kelt Szászvároson, 1902. évi november 11-én.

Sohalmi,
kir. albiro.

Sz. 8440—1902.

(197) 1—1

Arverési hirdetmény kivonata.

A szászvárosi kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy szászvárosi »Ardeleana« pénzintézet vajtatonak Zsunie Maria szül. Balomiri végrehajtást szenvedő elleni 1100 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. járásbiróság) területén levő a Balomiron fekvő a balomiri 4 szám tjkvben A + 2 rd 488 hrsz. 907 kor., az A + 3 rd 667 hrsz. 1 kor., az A + 4 rd 2010 és 2011 hrsz. 281 kor., az A + 5 rend 2860 hrsz. 6 kor., az A + 6 rd 4482 hrsz. 200 kor., az A + 10 rd 4483 hrsz. 156 kor., az A + 11 rd 486 és 487 hrsz. 502 kor., az A + 12 rd 4460 hrsz. 287 kor., az A + 13 rd 4465 hrsz. 153 kor., az A + 14 rd 15 és 16 hrsz. 3281 kor., az A + 15 rd 544 és 545 hrsz. 211 kor., az A + 16 rend 816 hrsz. 141 kor., az A + 17 rd 3906/2 hrsz. 82 kor., az A + 18 rd 4100 hrsz. 55 kor., az A + 19 rd 746/2 747/2 748/2 749/2 hrsz. 142 kor., az A + 20 rd 794/1 795/1 hrsz. 108 kor., az A + 21 rd 925 hrsz. 68 kor., az A + 22 rd 1081 hrsz. 81 kor., az A + 23 rd 612 hrsz. 121 kor., az A + 24 rd 2364/2 hrsz. 36 kor., az A + 25 rd 2970/2 hrsz. 24 kor., az A + 26 rd 1076 hrsz. 142 kor., az A + 27 rd 484/1 és 484/2 511 kor., az A + 28 rd 498 hrsz. 228 kor., az A + 29 rd 2861 és 2862 hrsz. 227 kor., az A + 30 rd 395/1 397/1 és 397/2 hrsz. 128 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban el-

rendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi december hó 10-ik napján d. e. 9 órákor Balomir község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatl. becsáranak 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez leteni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság mint tlkvi hatóság. Kelt Szászvároson, 1902. évi november hó 10-én.

Sohalmi,
kir. albiro.

Sz. 1291—1902. vgh. (195) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §§-ai értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbiróság 1902. évi Sp. I. 468/3 számú végzése következtében Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt Koszteszk Niculae szerekai lakos és végrehajtató javára Csolokoi Avram, Riebel Tivadar alsóvárosi, kosztesdi lakosok és végrehajtást szenvedett ellen 300 kor. s jár. erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1220 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: ökrök, tehének, sertés, széna és egyéb ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbiróság 1902-ik évi V. 844/2 sz. végzése folytán 300 kor. tőkekövetelés, ennek 1902-ik évi VII/4-től járó 8% kamatai és eddig összesen 93 kor. 20 fillérben biróilag már megállapított, valamint ezuttali 3 kor. 90 fillér árverés kitűzetési költségek erejéig alsóvárosi és kosztesdi adosok lakásán leendő eszközzésére 1902. évi december hó 13. napjának délelőtti 6 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében esetleg becsáron alul is, azonban csakis készpénzfizetés mellett, fognak a legtöbbet ígérőnek eladatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik. A befolyandó vételár pedig birói letétbe fog helyezettetni.

Kelt Szászvároson, 1902. évi november hó 26. napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrh.